

КРИМСЬКА

СВІТЛИЙ НАШ ДЕНЬ

Видається у Сімферополі

№ 33 (84) Субота, 20 серпня 1994 р.

Ціна договірна

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

СВІТЛИЙ НАШ ДЕНЬ

24 серпня — День незалежності України. До цього Дня ми йшли довгим і тернистим шляхом. Тисячі синів і дочок України віддали найдорожче — своє життя — за волю, за незалежність.

Старший брат нас дуже любив і любить нині. В його охочих обіймах і справді можна захизнутися. Росія завжди дивилася на Україну масними очима. Найбільше привабливали нашого сусіда родючі українські землі та працелюбність українців. Звичайно, Росія не вивозила наш чорнозем вагонами, як це робили німці. Просто не було такої потреби, бо у Києві сдились московські васали, котрі готові були здерти з рідної матері останню сорочку, аби тільки засвідчити свою вірність і відданість Кремлю.

Нашу незалежність душили голодомором. Близько 8 млн. українців згоріли у штучно створеній холодній ліхманці.

Нашу незалежність душили русифікацією, обидійною політикою, спрямованою на виродження української нації, на створення чисельних армій манкуртів, для кого кобзася — понад усе. Гірко сьогодні зустрічати українця за наш-портном, які реміють на нашу державну незалежність, хочуть одного — кобзася. Ця людина не збавує, що буде завтра, чи збудемо ми справжню цивільзовану державу, котра матиме моральне право постоїти чинне місце серед європейських країн.

Минулої неділі «Останкіно» знову втрутилося у внутрішні справи незалежної України. Бенчати ведучі програми «Воскресень» менторським голосом доводив мільйонам телеглядачів, що Севастополь є «іксонно русским городом», що це місто ніхто ніколи не передавав Україні... Як тільки вухають пристражі доволка Севастополя і Чорноморського флоту, так одразу з'являються сили, яких не влаштовують штиль на Чорному морі. Не вже не можна покинути край цим нахабним провокаціям!

Знову вивозять з нир різні «історію», які намагаються довести, що українці ніколи не мали ні своєї державності, ні своєї мови, ні своєї культури.

На ці виртуальні заангажованих дослідників є одна відповідь: ми все ж таки мали свою державу, мали своє військо і свій флот, мали і, слава Богові, маємо свою культуру!

Ми живі! Ми живемо! Назад відкату немає. Ми йдемо вперед. Це нова сторінка історії, яка бере початок від Дня нашої незалежності.

Олександр КУЛИК

ДЕРЖАВНОЮ МАЄ БУТИ ТІЛЬКИ ОДНА МОВА

В Алушці члени Української республіканської партії, миської «Простоти» імені Т. Шевченка, миського товариства репресованих, Українського громадянського конгресу Криму на своєму зборі прийняли звернення до Президента України Л. Кучми і Голови Верховної Ради України О. Мороза. У зверненні підкреслюється, що зміцнення державності нашої країни є першочерговим обов'язком для всіх рівнів влади. Учасники збору наголосили на тому, що в незалежній Україні має бути одна державна мова — українська.

ЯК ТВОРИЛАСЯ КРИМСЬКА АВТОНОМІЯ...

Одним із засобів збереження СРСР і тиску на Україну з метою примусити її залишитися в «оновленому» Союзі після прийняття Декларації про державний суверенітет було інспірування партійними структурами і державними спеціальними службами сепаратистських проявів і підкидання сепаратистських ідей типу «Новоросії», «Донецько-Криворізької республіки», «Закарпатської Русі», «Галицької автономії» тощо. Те, як творилася Кримська автономія партіоменклатурою України за вказівкою Москви, видно з документа, який пропонуємо вашій увазі.

ЦДАГО України, ф. 1, оп. 11, спр. 2240, арк. 1—18.

Ком. партія Рад. Союзу ЦК Компартії України Для службового користування

ПРОТОКОЛ № 4 засідання Секретаріату ЦК КПУ від 22 жовтня 1990 р. Головував т. Харченко Г. П.

Присутні: Секретарі ЦК Компартії України — тт. Гринцов І. Г., Острожинський В. Є., Савченко А. П.

Члени ЦК КПУ — тт. Попович О. С., Стріла М. Ф., Чумаков С. Р.

Зав. відділами ЦК КПУ — тт. Володін В. В., Матвеев В. Г., Смоленников О. П.

Керуючий справами ЦК КПУ — т. Продан К. К.

Заст. голови Комісії партійного контролю при ЦК КПУ — т. Пелих О. Д.

1. Про робочі групи по підготовці проектів документів до другого етапу XXVIII з'їзду Компартії України.

ІІ. Про участь секретарів ЦК Компартії України та відповідальних працівників апарату ЦК в підготовці і проведенні обласних і Київської міської конференцій Компартії України.

ІІІ. Про хід виконання рішень ЦК Компартії України в галузі національних відносин та заходи щодо посилення цієї роботи в зв'язку з Резолюцією XXVIII з'їзду КПУ «Демократична національна політика — шлях до добровільного союзу, миру і згоди між народами» (тт. Попович, Острожинський, Савченко, Харченко).

ЦДАГО Укр., ф. 1, оп. 11, спр. 2240, арк. 3—4

1. Відзначити, що партійні комітети республіки здійснюють

цілеспрямовану роботу по реалізації рішень XXVIII з'їзду Компартії України в галузі національної політики... Здійснюється комплекс партійно-політичних заходів у зв'язку з прийняттям Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України та Закону про її економічну самостійність.

Водночас процес національного відродження протікає гостро і суперечливо, а в ряді областей республіки, особливо західного регіону, супроводжується наростанням деструктивних, політично небезпечних явищ... Цілеспрямовано навується негативне ставлення до підписання нового Союзного договору, насаджуються іпозитами про те, що вирішення наріжних економічних і соціальних проблем можливе лише на шляху відособлення, виходу України із Союзу РСР.

арк. 4

2. ...Зосередити політичну роботу в масах на формуванні у людей інтернаціональної свідомості, громадської думки на підтримку укладання нового Союзного договору.

Погодитися з планом заходів по організації виконання постанови ЦК КПРС від 28 серпня 1990 р. «Про заходи по реалізації Резолюції XXVIII з'їзду КПУ «Демократична національна політика — шлях до добровільного союзу, миру і згоди між народами» (Додається).

3. Контроль за виконанням даної постанови покласти на відділи ЦК: ідеологічний, організаційно-партійний і кадровий роботи, по зв'язках з Радами, політичними та громадськими організаціями.

арк. 5

Додаток до пункту 3, прот. Ст. № 4

План організації виконання постанови ЦК КПРС від 28 серпня 1990 р. «Про заходи по реалізації Резолюції XXVIII з'їзду КПУ «Демократична національна політика — шлях до добровільного союзу, миру і згоди між народами».

1. Організаційно-політична робота

1. Підготувати і внести на розгляд Пленуму ЦК КПУ питання: «Про хід виконання рішень XXVIII з'їзду КПУ, XXVIII з'їзду КПУ в галузі національної політики...» (IV кв. Секрет. ЦК КПУ)

2. Узгаляти пропозиції до Статуту КПУ, що стосуються питань нацидівності.

3. Рекомендувати комуністам-

керівникам партійних газет і журналів активізувати конструктивні дискусії з питань історії...

ІІ. Ідеологічна робота

ІІІ. Питання регулювання національних відносин

1. Вивчити питання щодо можливості утворення в регіонах компактного проживання національних груп національно-територіальних утворень, в разі необхідності внести відповідні пропозиції до Верховної Ради УРСР. (IV квартал 1990 р. — 1991 р.)

Відділи ЦК: організаційно-партійний, кадровий роботи, ідеологічний, по зв'язках з Радами.

2. Внести пропозицію до ВР УРСР про утворення представництва УРСР в союзні республіки, де масово проживають громадяни української національності.

(1991 р.)

Секретаріат ЦК КПУ

3. Провести Конгрес представників народів, які проживають в республіці, з питань гармонізації міжнаціональних відносин та зміцнення дружби і співробітництва у вирішенні завдань перебування.

(1991 р.)

Відділи ЦК

4. Запропонувати комуністам — керівникам Верховної Ради УРСР виступити з ініціативою прийняття Декларації про статус Криму.

арк. 17

Активно формувати громадську думку щодо зміни адміністративно-політичного статусу Криму, справедливого вирішення проблем кримськотатарського народу. Вести в практику роботи «круглого столу» з участю авторитетних представників різних національностей, у т. ч. кримських татар, обговорення питань, пов'язаних з переселенням кримських татар, їх працевлаштуванням і побутом. (жовтень 1990 р. — 1991 р.)

Секретаріат ЦК Компартії України, Кримський обком партії

5. ...Проаналізувати хід реалізації закону про мову...

6. ...Розробити програму підготовки партійних кадрів з питань теорії і практики національних відносин, інтернаціонального виховання.

Відділи ЦК

Вірно: Зав. протокольним сектором загального відділу ЦК КПУ Підпис — А. Подкопзін.

ПОЧАЛИСЯ ВЕСІЛЛЯ...

За давньою традицією з наближенням осені, коли вже зібрано врожай, а до столу підоспіли овочі і фрукти, з'явилися сонячні гірondi вогоні, коли і на душі сонячно, починає дедалі частіше звучати

весільна музика. Молоді пари єднують свої долі. Нехай же їм щастить у подружньому житті.

Фото Костянтина ДУДЧЕНКА.

...І ЩО МИ МАЄМО СЬГОДНІ

Останнім часом кримська «незалежна» преса зчинила великий галас з приводу проведення Конгресу громадян України м. Севастополя. І причини для цього стала заява Севастопольської міської Ради. В ній, зокрема: йдеться про те, що Конгрес нібито проходить під знаком «неприкритим націоналізмом», що його скликано, аби дестаблізувати ситуацію в місті.

У зв'язку не звернено уваги на вирішення соціально-економічних проблем, на актуальність піднятих Конгресом питань, наприклад, про занепад української культури в місті та ситуацію, що склалася доволка Чорноморського флоту, Звичайно, набрато легше шляхом навідування ярликів проголосити Конгрес «шабашом націоналістів». Можливо, міськрада побачила цей саранч «человекоєнственистический» націоналізм у виступах представників національно-культурних товариств Севастополя? Чи, може, націоналізм лунав з вуст представника Севастопольської організації Соцпартії України тов. Романова або ж іншого колеги-депутата, голови т. зв. «Русско-го патріотического собрания Севастополя» Геня Круглова, який у виступі на Конгресі промаджував українців «викрив» міжнародну американо-сіоністську та турецько-татарську змову проти Криму та Чорноморського флоту?

Своїм баченням на проведення Конгресу та вирішенням проблем Севастополя г-н Круглов погодився поділитися у розмові з кореспондентом нашої газети.

— Ваша оцінка Конгресу громадян України.

— Конгрес інше як провокація назвати не можна. Після обрання Л. Кучми нам стало ясно, що процес об'єднання з

Росією — реальний і в подальшому Україні не бачити Севастополя у своєму складі. Це небезпечно. Севастополь записується завжди російським. Вагалі ми давно вже де-юре Росія, от тільки немає такої особи, яка могла б оголосити: давайце від сьогоднішнього дня жити за російськими законами. Якби «голови» міськради став мій брат Олександр, який відкрито заявляв, що в разі обрання готовий негайно оголосити Севастополь російським містом, тоді б наша мета здійснилась. Але все одно під нашим тиском у міськраді вже створено комісію по Севастополю, яка займається переговорами із Севастополем, Києвом, Москвою.

— Якими ви бачите першочергові дії міськради?

— Насамперед — політична боротьба. Всякі розмови про якусь економіку, професіоналізм спрямовані на те, щоб відвернути нас від боротьби за Росію. Повернутися у Росію — головне політичне питання у Севастополі. Нам зараз дуже важко, бо проводяться різні конгреси, виявляється, що є якийсь там флот України. Ще є Галичина, яка з усією абсурдністю заявляє, що Крим — Україна. Мені просто жалко таких безумців.

— Як у вас відносини з Росією, Москвою? Вас там підтримають?

— Ми не приховуємо, що маємо тісні зв'язки з Росією. Ми не отримуємо звіди платно, з нею наша серця. Я був у Москві і маю зустрічі зі Степаничем, він розмовляв про змову американо-ізраїльського сіонізму проти Криму і флоту. Існує така ж сама турецько-татарська змова. Розумієте, мета кримських татар — це переселення у Крим та підірвання цієї змови. Мене просто диву-

ють українські сепаратисти, які не розуміють цієї гри.

— Ви вважаєте себе громадянином України?

— Звичайно, ні. Вважати себе громадянином України — це ж нонсенс. Ми лише времо, ніж віддамо Севастополь комусь, крім Росії. Це російське місто. Хоч сіоністи проникли у всі строктури міста, вони скрізь: на радіо, телебаченні, в управлінні культурі. Вони навіть узяли свою культуру.

Тепер читачеві стане зрозуміло, чому саме міськрада Севастополя була схильована «неприкритим націоналізмом» Конгресу. Слова народного обранця яркаво свідчать про те, чого можна чекати від міськради.

Але дивуся інше. Чомусь, зрагуювавши на «вараждебне» вєянні Конгресу, міськрада «проситовнула» виступ російського депутата С. Бабурна, який справді нічого іншого, крім міжнаціональної вороженції, на кримську землю не приніс. Не загадали народні обранці про те, як під час святкування Дня Перемоги у Севастополі спаливалися державні прапори України, причому у присутності міліції, яка навіть палцем не поворухнула, щоб зтримати злочинців. Та й нашою це помічати, коли для нас стратегічний курс — Росія.

Найстрашніше, що протрунало у словах г-на Круглова, — це існування «відкритої» змови між московськими податчак звані осіб «агентів» сіонізму та ісламського фундаменталізму недоволя може стати реальністю для Криму.

До цього підштовхують нас кримські греко-політики. Чи, може, я поминяюсь?

ЯЛТИНСЬКІ ВРАЖЕННЯ

Вечорами у Ялті вулиця Набережна так переповнена курортниками, що пройти важко. Луньють пісні — українські, циганські, російські. Художники малюють, продають свої картини.

Пляжі Ялти заповнені переважно гостями із Москви, Тюмени, Воркути. Мимоволі з'являється думка, що коли зараз провести референдум серед гостей курортної Ялти на тему «Виза за те, щоб Україна була незалежна, щоб Крим ніхто не стягнув до Росії», то впевнений, що всі проголосували б за те, аби все було саме так, як є нині. А вже в іншому випадку відпочивачі із Росії витрачали б у 20 разів більше своїх коштів.

Вони приїждять із 1—2 мільйонами російських рублів, у Ялті обмінюють на купонакартбанці і мають їх 20—40 мільйонів. Відпочивають на широкую ногу, так, як не відпочивали ще ні рази ні при Брежнєву, ні при Хрущові, ні при Горбачову.

І це одне враження від сьогоднішньої Ялти. В Ялтинському морському порту щодня іде розвантажання з кораблів каваунів, цибулі, помідорів. Це дуже добре при величезній розроченні у Криму на ці сільськогосподарські продукти.

І знову насідає негідна думка: от до чого довела нас колішняя тоталітарно-комуністична система, коли з Туреччини дешевше привезти ці продукти, аніж виростити у нас, де їх колись вирощували спокійнику і годували не тільки себе, а й своїх сусідів.

Олексій ЗУБ.

м. Ялта.

СЕРПНЕВИЙ НАСТУП ЛЕОНІДА КУЧМИ

6 серпня президент України Леонід Кучма підписав два укази — «Про заходи щодо здійснення структурних змін та забезпечення керівництва у сфері державної виконавчої влади» і «Про забезпечення керівництва структурою державної виконавчої влади на місцях». Як вважають політологи, глава Української держави зробив рішучий крок до того, щоб узяти всю владу в Україні в свої руки.

Такого наступу на Віталія Масола та Олександра Мороза чекали давно. Ще в ході переддирборних баталій Леонід Кучма наполював на тому, що президент може без зайвих складнощів суміщати і посаду прем'єр-міністра. Добре знаючи роботу глави уряду, новообраний президент, думається, має всі підстави робити подібні висновки. Проте і, Віталій Масол, і Олександр Мороз не чекали, що Леонід Кучма так швидко почне вітлювати свої ідеї в життя.

Згідно з указом «Про заходи щодо здійснення структурних змін та забезпечення керівництва у сфері державної виконавчої влади», президент України визначитиме основні напрямки діяльності Кабінету міністрів, затвердуватиме керівників міністерств та центральних органів державної виконавчої влади, які входитьимуть до складу уряду. Крім того, відтпер Леонід Кучма призначатиме та звільнитиме з посади керівників державних комітетів України, заступників міністрів та керівників центральних органів державної виконавчої влади.

Інший указ президента — «Про забезпечення

керівництва структурами державної виконавчої влади на місцях», встановлює, що голови обласних, сільських, селищних, районних, Київської та Севастопольської міських Рад підзвітні і підконтрольні президенту. Фактично Л. Кучма обмежує владу Олександра Мороза, оскільки дотепер голови Рад всіх рівнів були підзвітні Голові Верховної Ради.

Власне, підписавши вищезазначені укази, президент України взяв на себе велику відповідальність за подальший і політичний, і економічний розвиток Української держави. Не виключено, що ці укази та серія інших указів, які готуються командою Л. Кучми, різко змінять ситуацію в країні. Користуючись канулярною відлукстою на рідневі, Президент України постарався «зробити угоду» у внутрішній політиці держави. У разі ж, якщо парламентарі у вересні захочуть накладати вето на всі його укази, Леонід Кучма постане в очах народу героєм, що дасть йому можливість не тільки не зваятати на Верховну Раду, а й розпустити її, як це зробив Борис Єльцин в Росії. Проте це — країна межа, до якої все ж таки, думається, не диде Леонід Кучма.

Президентські укази нині мають декларативний характер. Остаточно ж форму державного устрою визначить лише пакет законів, які, за попередніми даними, восени будуть внесені на розгляд сесії Верховної Ради.

Олексій БОРОДАЙ.
(Пресова Агенція Новин).

А ЦІНИ — СЕВАСТОПОЛЬСЬКІ

Цими днями у філії севавторського Торгового дому Кондратєвських, яка нещодавно відкрилася у Красноперекопському та Армянському районах, надалиши дві міні-пекарні «Дюка-хліб». Потужність кожної розрахована на тонну батонів розходана на тонну батонів залучаються до вирішення проблем розбудови державності та відродження духовності українців. Перед організацією УРП стоїть важке завдання — примусити своєю діяльністю владу рахуватися з республіканцями, поважати права людини та закони Української держави.

Людмила ЛЕВИХ.

КОНФЕРЕНЦІЯ УРП

14 серпня у Сімферополі відбулася звітно-виборча конференція Кримської організації Української республіканської партії.

У звітний доповіді, з якою виступив голова організації професор Олександр Федоренко, зазначалося, що члени УРП в Криму активно протистояли дим шовіністів і сепаративізм, залучаються до вирішення проблем розбудови державності та відродження духовності українців. Перед організацією УРП стоїть важке завдання — примусити своєю діяльністю владу рахуватися з республіканцями, поважати права людини та закони Української держави.

Сергій ПАРВЛІВ.

С. ПАРВЛІВ.

Українська (та й не тільки) преса широко висвітлювала роботу Міжнародної конференції політичних партій Балто-Чорноморського регіону. Вона відбулася 29—30 липня у Києві й ухвалила низку документів. Оцінювали та й, зрештою, коментували її досі — по-різному, що у цивілізованому суспільстві є цінком нормальним явищем, звісно, у тому випадку, якщо оцінки і коментарі не виходять за межі загальнолюдської та політичної етики.

У багатоголому журналістському «коліночному» хорі на темі конференції увагу «Рух-прес» привернула публікація Василя Шкляра «Міжмор'я: безпека і співпраця без комплексу меншовартості» («Молодь України» за 4 серпня 1994 року), зокрема, випади журналіста на адресу Вічеслава Чорновола, який, мовляв, скаржився, що у нього вкрали ідею Міжмор'я. Аби з'ясувати ситуацію, «Рух-прес» звернувся до лідера Руху.

В'ячеславе Максимовичу, то хто ж у кого що поцупив!

Як журналіст, я подивився сміливості автора статті. Не маючи зі мною жодної розмови на ці теми, Василь Шкляр фрівольно-зневажливим тоном приписав мені абсолютно абсурдні думки. Згадавши «...окремих українських політиків, які, плутаючись у тенетах амбіцій, звикли аплодувати лише там, де гору бере їхня особиста ініціатива», журналіст конкретизує: «Один із них цього разу дорозиторжувався до того, що саме йому належала ідея Балто-Чорноморської дуги, але її, бач, у нього... вкрали».

А як же воно було насправді!

Це просто соромно читати. Звісно ж, на авторство я не претендую. Ідея Балто-Чорноморської дуги не належить ні Чорноволу, ні будь-кому з політиків. В умовах пізнього радянського імперіалізму ця справа давня ідея відносилася у Польщі. Вже у 80-ті роки

група прихильників Дуги видала у Варшаві журнал «Нова коаліція». На обкладинці кожного номера друкувалася карта майбутньої співдружності з усіма столицями — від Талліна до Софії. До речі, у 90-му році я зустрічався з цими політиками.

ЯК «У ЧОРНОВОЛА ІДЕЮ ВКРАЛИ», ІЩО З ТОГО ВИЙШЛО...

Так в чому ж полягає ваша стриманість, якщо вона була, у ставленні до конференції?

Я справді стримано поставився до організованої УРП конференції кількох партій сусідніх держав. Вважаю, що вона не була серйозно підготовлена: ні за охопленням країн і партій, ні за якістю запропонованих документів. А, по-друге, під час її підготовки було порушено елементарні норми політичної етики.

Адже не таємниця, що Рух першим в Україні підтримав ідею Балто-Чорноморської співпраці. І було це тоді, коли його очолював Іван Драч, а до керівних органів входив Михайло Горинь. З відходом Гориня в УРП ідея не тільки пригасла, але й почала конкретизуватися.

Два роки тому в Мінську після з'їзду Народного Фронту Білорусі за ініціативою делегації Руху відбулася нарада політичних діячів України, Білорусі, Литви, Латвії та Польщі. На ній обговорювалося питання створення координаційної структури порідних партій Балто-Чорноморської зони.

У нараді брали участь лідер НОБ Zenon Pazyniak і колишній лідер Саудіа, президент відновленої Литовської Республіки Вітаутас Ландсбергис. Після дискусії ми вирішили не поспішати з деклараціями, створення структури, поки ідея не набуде популярності у

більшості країн. Важливою була б участь Угорщини, Словаччини та Чехії.

Невдовзі у Мінську відбулася робоча зустріч політичних діячів і науковців України, Білорусі та країн Балтії з питань створення Балто-Чорноморського нафтового колектора. Він мав забезпечити альтернативне від Росії енергопостачання. Довершити роботу і запропонувати урядам шести держав науково обгрунтовані рекомендації планувався на нараді у Києві. Вона повинна була відбутись 28 січня ц. р., а оргкомітет очолював Михайло Бойчишин. Збройний напад на Секретаріат Руху та викрадення його керівника перервали цю роботу. Активний прихильник ідеї Балто-Чорноморської співдружності, заступник голови Об'єднаної демократичної партії Білорусі Станіслав Гусак навіть оприлюднував версію про можливу причетність до звикнення Михайла Бойчишина російським спецслужбам. Адже створення Балто-Чорноморського нафтового колектора завдало б удару по стратегічних інтересах Росії, яка зацікавлена тримати своїх сусідів у повній

енергетичній, а значить, і політичній залежності.

Але ж і цього разу на конференції практично не було представників інших країн, крім СНДівських.

Справді, єдиною помітною політичною статтю на проведенні УРП конференції був давній прихильник ідеї Міжмор'я Лешек Мочульський, лідер Конференції польської незалежності, з якою Рух має давні дружні стосунки.

А чому претензії саме до Вас?

Мені теж дивно з цього. Дивно й те, як проходила підготовка до проведення конференції. Мало що не таємно. У всякому разі, ми нічого не знали. Тільки за два дні перед початком на Рух прийшли два заперення. Вважаю, що конференція тільки програма від цього. Адже Рух мав немало економічних наробок щодо Балто-Чорноморської дуги.

Про ідею такого об'єднання мені доводилося вести непрості консультації у рамках Європейської демократичної унії. Це об'єднання європейських партій християнсько-демократичного та консервативного спрямування, до якого входить Рух. До речі, панівною в ЄДУ є ідея загальноєвропейської, а не регіональної інтеграції. Тому мої розмови щодо Балто-Чорноморської дуги з лідерами представлених в Унії партій Чехії, Словаччини, Угорщини та Румунії були нелегітими, але персоніфікованими. І дуже шкода, що такі значні зусилля Руху були проігноровані організаторами конференції.

Мушу також наголосити на неетичності тону публікації Василя Шкляра. Так пишуть тільки про ворога, а не про політика, який працює на здійснення спільної мети, але має свою точку зору та шляхи її досягнення.

Тарас ЗАХАРУК.
«Рух-прес».

НАЦІОНАЛЬНО-ІДЕЙНА ДУМКА

БЕЗ ОБ'ЙМІВ «СТАРШОГО БРАТА»

З доповіді голови Севастопольської організації Спліси офіцерів України капітана 1 рангу Є. Лукашова на II Конгресі громадян України м. Севастополя 17 липня 1994 р.

Якби Україна не перерахувала 21 млрд. карбованців наднорментним заводом на ремонт кораблів ЧФ, то більшість їхніх робітників зустрічали б Новий 1994 рік не тільки без хліба, а й без шматка хліба, і перш за все у Севастополі. Але про це всі мовчать...

100 відсотків літаків ЧФ потребують заміни. Дивізіон морських тральщиків має лише третину штатних командирів БЧ-1, БЧ-2,3 (без них кораблі в море не виїде), трохи більше половини мічманів старшин. Деякі політики свого часу пропонували, а нові знову пропонують єдине командування, єдиний флот. Наведу кілька прикладів співпраці та захисту морських кордонів України.

Що на сьогодні являє собою ЧФ? Об'єктивна оцінка показує: твердження про його високу боєготовність — це мір, який зовсім не відповідає дійсності. Середній вік кораблів — 15—25 років, а підводні човни — це взагалі кораблі мого дитинства, навіть у Росії забули, коли переплавлялися такі човни, який вважається ще боєготовим на ЧФ. Модернізація та переобладнання кораблів такого технічного стану надоречні. За останні 5 років ЧФ не поповнився жодним кораблем чи судном. 50 кораблів, підводних човнів та суден ЧФ стоять і чекають ремонту на заводах України, 77 заплановано для ремонту, а коштів немає...

Вона вистійть. Фото К. ДУДЧЕНКА.

ЧИ МОЖЛИВЕ УТВОРЕННЯ СЛОВ'ЯНСЬКОГО СОЮЗУ?

Політика у східноєвропейському регіоні, яка до тепер залежала від трьох «білезвезьких зурбів» — Леоніда Кравчука, Станіслава Шушкевича та Бориса Єльцина, з появою нових президентів України та Білорусі — Леоніда Кучми і Олександра Лукашенка — може суттєво змінитися і вплинути на ситуацію у слов'янських країнах.

Новообрані глави української та білоруської держав у своїх передвіборчих програмах наголосили на тісному співробітництві їхніх країн з Росією. Більше того — Олександр Лукашенко наголосував на політичній та економічній інтеграції з північно-східною сусідкою. Леонід Кучма ж був значно обережнішим у своїх висловлюваннях, як стосувалися співпраці з Росією. Однак істинне бачення президентів ми можемо побачити через певні ознаки.

Білоруські глави державини опинилися в досить складній ситуації. По-перше, він є першим президентом Білорусі. А це вимагає від Олександра Лукашенка достатньої помиркованості та виваженості. Думаяться, перші два роки Білорусам доведеться складно, позаяк інститут президентства законодавчо ще не відрацьований, тому можливі конфлікти між виконавчою та законодавчою владами. Тим паче, Олександр Лукашенко порівняно з Леонідом Кучмою не має досвіду роботи у вищій ешелоні влади. Його досить скромне місце в одній з комісій Верховної Ради Білорусі навряд чи дапо йому

Олексій БОРОДАЙ,
(Пресова Агенція ООН).

БЕНЗИН З ВУГІЛЛЯ

Вчені Інституту фізико-органічної хімії та вуглехімії Української національної академії наук розробили науково-обґрунтовану технологію одержання бензину з вугілля. На їхню думку, одержувати бензин краще з бурого вугілля — одна тонна органічної маси такого вугілля здатна дати близько 300 кг бензину. Однак про проміслові партії бензину говорити поки що рано.

Сил України. Я вже не кажу про ту частину ЧФ, яка все-таки буде передана Україні. Там теж люди, які мають у Севастополі житло. Ще один аспект: з усього складу ЧФ на долю кораблів припадає лише 18 відсотків загальної вартості флоту.

Практично вся берегова інфраструктура ЧФ зосереджена біля Севастополя (заводи, зв'язок, арсенали, бази зброї, медичні заклади, системні розвідки...). Хто, коли і за які гроші все це збудує знову для України? І навіщо його будувати ще раз, якщо воно вже на українській землі? Гарантувати ж безпеку України повинні тільки свої національні ВМС, будівництво яких іде згідно наших планів. Тільки після того, як вирішаться проблеми ЧФ, ми збудуємо повноцінні ВМС, можливе розглядання питання щодо співпраці ЧФ Росії та ВМС України, а не єдиної над ними командування. В іншому випадку «старший брат» нас так люб'язно обійме, що ми й дух випустимо! Цього допустити ніяк не можна. Сильний повністю не відродившись, залише. Така ж доля чекатиме і декілька десятків з'єднань та частин інших видів Збройних

Сила України!

РОЗЛІНИЛИСЬ ГОТОВОМУ ДАТИ ЛАД

Як зварити борщ, якщо немає з чого? Будь-яка господиня на це скаже: то й не беріться варити. А от спеціалісти Кримської споживчої кооперації скажуть: можна, тільки треба пам'ятати. І уже не один рік вони доводять це на практиці. Досить в літню пору зайти в магазини, де продаються овочі, і ви в цьому переконатесь. Постоїте в черзі у двох-трьох магазинах, тоді купите те, що треба для борщу. Адже не в одному з них немає всього набору необхідних овочів.

Хоч голова правління Кримської споживчої А. Олейніков вимагає: «Відкриваєте магазин, подивіться, чи все є для борщу... Недарма ж в народі говорять: «Що до чого, а борщ до хліба». І справді, без нього, як і без хліба, не обходиться жодна сім'я. А в Криму, як свідчать соціологи, мільйони сімей. Для цього мільйона землероби вирощують необхідну городнину. На зрошуваних землях ростуть найрізноманітніші овочі, багаті на вітаміни. Але прилавки бідні. Навіть тепер, коли іде масовий збір урожаю. У ідальних овочеві страви — рідкість. Здавалось б, за умов гарантованого зрощення дніпровською водою овочевих конвеєр мав повністю забезпечити потреби міст і сілниць в городній продукції. Не має, не забезпечує. Чому?

Щоб відповісти на це питання, ми вирішили побувати в колгоспах, радгоспах, а також заготівельних організаціях. У половині господарств Красногвардійського району заготовляють олівки. Жовтнева спілка споживчих товариств. Трудинські поля, незважаючи на холодну і затяжну весну, виростили різні овочі, а тепер збирають урожай.

Заготконтрторг не нездатна готувати свосчасно забрати і доставити споживачам, хоч має три вантажні автомашини. Продукція часто-густо залишається на полі і лежить по два-три дні. У директора є затупіть, товарознавець, заступає-експедитор, плановик, бухгалтер, завскладом. Словом, у відомості на зарплату густо, а на базі пусто.

Про те, що кооператори розлінилися, свідчить такий факт. На території селіщаного ринку є овочевий магазин. У нього ціни вищі, ніж поряд на прилавках, де городнину продають власники. Картопля на ринку 5—6 тисяч карбованців за кілограм, у кооператорів — 8; капуста і цибуля дорожчі на чотири тисячі; помідори по 13 тисяч, а у власників — по 6—8 тисяч карбованців. Фруктів немає.

Подохищо по магазинах розлінилися, і згадаєш прислів'я, яке народ склав про ринку: «З ним борщу не зварить». На кримських городлах стільки добра! А на прилавках його не приваляється. Бо розлінилися. Але не ті, що на полі.

Микола СЕРКОВ,
член Спліси журналістів України.

ОГЛЯД СІМЕЙНИХ СВЯТ

Нинішній рік ООН оголосила міжнародним роком сім'ї. Тому відділ культури Красноперекоського райвиконкому разом з районним організаційно-методичним центром провадить огляд сімейних свят та звичаїв, до яких включилися практично всі сімейні культурні заклади району.

Людмила ЛЕВІХ.
Красноперекоський район.

СТАРА ПІСЕНЬКА...

І зводиться вона до тих же імперських амбіцій як колишніх, так і нинішніх великодержавників.

Про це якийсьракомонішні засвідчує 1-й номер (липень, 1994 р.) газети «Русская партия Крыма», котра має досить одіозну назву «Русская правда Шувайнікова». І відкривається вона саме статтю голови цієї партії «Русским необходимым сильная власть». Отже, тільки їм, більше ніким іншим народам.

Автор статті не заперечує відомої істини: «...іменню із Русі — Київської Русі! — вийшли три великих славянських народів, котрі нині стали Росією, Україною і Белорусією». До речі, не лише народи, а й держави, котрі сам пан Шувайніков і називає. Все правильно. Тож: в чім рин?

А в тому, що, спочатку вірно називаючи речі своїми іменами, автор цієї статті, як і багато самозванців лідерів різних партій просорієського спрямування як у Криму, так і деінде, маніпулює на помилках, хибних, неадекватних умовисловках, все зводив до тієї ж шовіністичної «філософії»: «Ми против національного обмеження, ми против уніфікації лобой із націй или народом, проживающа на исторических российских землях, в том числе и в Крыму». По-російськи це можна коротко узагальнити: «Эк хватил!» Тут вам уже вкотре знову фігурує відома заважена теза про історичні російські землі (звичайно, звідаті, коли про Росію і згадки не було) та поширення їхнього протекторату на Крим. Ні більше, ні менше. Пан голова мимоволі сам вірно сказав про три самостійні народи (а саме, й держави). Нам вже набридли повторювати, що сам термін «Росія» з'явився тільки у XVII столітті, а в наступному його затвердив Петро I. А щодо Криму: мало то тут колись побував, що не означає нинішню приналежність півострова до держав тих давніх прищельців. Досить навести хоч б той факт, що гітлерівська Німеччина теж «об'єктивно» вважала наші півострів своїм, оскільки тут на початку I тисячоліття побували готи. Різниця хіба

лише в тому, що одні завойовники пішли, інші — залишилися.

Тож в запалі своєї фантазії новітній політичний товмач по-своєму резюмує: «Русская партия придет к власти. И Крым будет в России». Звісно, тут зовсім не згадується одна важлива деталь: корінний кримськотатарський народ, який 700 років прожив тут, найбільше за інші народи і будучи найчисельнішим.

Що стаття в ідейному плані ніби продовжує інша — «Русское дело в Крыму», недавно «почитав» Є. Венікєва, котра іде ще далі, своєрідно перевернувшись з аксаківшиною минулого століття, але маючи явну імперський ухил: «...не дате укорениться на территории нашей великой страны самозваным режимом, паразитирующим на русском народе». Чуте, народи, завойовані Єрмаком, як про вас піклуються!

Та жало списа спрямоване на головнішні, і тут стають при нагоді й лєнінські постулати: «без русских, единения с Россией, Украина не имеет никаких шансов удержат Крым». А ось і аргументація: «Ради собственных интересов украинские националисты предают общеславянское дело». Бачте, куди сягнув? А чому б уже не згадати зазвичай Катерини II, яка хотіла у своїх невтримних мріях посадити свого внука Костянтина на константинопольський престол?

І завершує цей перший номер безапелляційно шовіністичного листка матеріал «В защиту империи» Ю. Макагонова, де вже відверто, без всяких завуальованостей, на чільне місце ставлять два головні критерії російської держави і, звичайно, малих і великих сателітів при ній: політична форма — імперія, соціальна сила — диктатура.

Усі ці політичні галасування — не нові. Стара пісенька... Але часи вже не ті. Люди прозріли і хочуть жити так, як їм самим забажається. Без усяких «старших братів».

Федір СТЕПАНОВ.

У КРИМУ, ЯК НА СІЦІЛІІ

Прийшовши до влади на хвилі сепаратизму, президент Криму Ю. Мешков побивав розгорнуту широкомасштабну боротьбу зі злочинністю. Але, як це підтвердили події, були просто «обличчя» поліцейського спрямування. Майже щодня в Симферополі та Севастополі пачувати постріли вибухи гранат. То тривав затягнений розквітання між мафіозними угрупованнями.

10 серпня ц. р. трагичнісінькі ішли криваві події. Спочатку у Севастополі, «городе русской славы». Приблизно о 3-й годині в траматологічний відділення міської лікарні звернувся Г. Подовник з простреленими грудьми, кульовими пораненнями стегна та голени. О. Руваль з кульовими пораненням голови. С. Туркало з кульовими пораненням стегна і руки.

Ще до цього випадку наші звичайнісінькі два працівники районної служби ДА. Але коли лінійний «зачинач» до штатних, по них було відкрито вогонь з автомата. Один працівник одразу загинув, іншого було тяжко поранено, і він втратив приоміність.

10 серпня у центрі Севастополя біля кафе «Лісбар» затупилася автомашина, з якої височили чотири невловимих з автоматами. Вони відкрили вогонь по кафе, які їм образу чомусь і девину, як м. Симферополь.

ЛИЦАРІ УКРАЇНИ

ІВАН ЛИПА

Земна дорога Івана Липи пролягла між причорноморським містом Керч і селищем на Лівійській Віллі. У Керчі 24 лютого 1865 р. він побачив світ, а у Вінниці — в листопаді 1923 р. — помер.

Кудаосько погляд на минуле нашого краю, мимолетно приходить до встановку: навіряд чи хто із вихідців з Криму був таким невтомним опрацьовувачем на ниві української культури і державности, як Іван Липа.

Лікар за фахом, Іван Липа залишив свій помітний слід як політичний і громадсько-культурний діяч, видавець, а також прозаїк і поет. Але що знаємо ми, нащадки, про нашого славного земляка? «А онуки, ім бабадука...?» Вітати, закутуні навіть найменший доктор сучасників я не наважусь. Ім'я Липи було ретельно стерто з народної пам'яті — жодної згадки про нього ви не знайдете, наприклад, в Українській Радянській Енциклопедії, а деякх, сотнях інших пореволюційних довідкових і наукових видань.

Однак принципна пора пішніше відгукнувшись у памітності нашої історії і віддати належну шану віроюму лікарю України Іванови Липі.

Був він єдиним сином в сім'ї Анни та Лева Липи, які походили з давніх козацьких родів. Зокрема мати Івана продовжувала родовід Житецьких, сподвижничек гетьмана Мазепи. Босоного дитинство Івана минуло над Чорним морем, де він, мабуть, нічим не відірвався від своїх засмаглих ровесників. Початкову освіту отримав у парафіяльній школі при грецькій церкві. З 1880 по 1888 рік навчався у Керченській гімназії. Двадцятичотирирічним юнаком, закінчивши гімназію, він вступає на медичний факультет Харківського університету. Місто Харків здана славились вільнодумством професорів та студентської молоді, традиційні українські національні гуртки, Іван Липа дуже швидко зблився з молодими українцями, які читали твори Т. Шевченка, М. Драгоманова, І. Франка, заборонені гетьманським царем. Він серйозно студював історію України, цікавився становленням національного руху на Україні, задля вивчення української мови цюліта вивчав на село.

Через три роки Іван Липа разом зі своїми друзями стає засновником таємного товариства Братство тарасців, заприсягнувши на молитви Шевченку у Каневі віддати своє життя служінню рідному народові. Братство тарасців на Україні фактично розпочало політичний рух і послужило відправною точкою для утворення перших українських партій. У своїй програмі «Символ віри молодих українців» товариство проголосило ідею самостійності України, до реалізації якої наше суспільство повинно рівно через сто років.

Незабаром жандарми вистежили «братчиків», що нелегально перевозили з-за кордону і розповсюджували різноманітну літературу. Серед арештованих був і студент 5 курсу Харківського університету Іван Липа. Йому довелося відсидіти у в'язниці 13 місяців, а згодом ще 3 роки бути під наглядом поліції. Завершувала зачіпка Івана Липи в Казанському університеті. Після його закінчення служба у Ананьєвському земстві, на Полтавщині, доки не зайняв посаду лікаря в Одесі, з якою зв'язаний значний період його життя. З політичної арени свого часу Іван Липа не сходив майже до останку. Був біля керма Української партії самостійників-соціалістів, займав чини міністра сповідань в уряді Української Народної Республіки, а при Директорії — чини міністра здоров'я.

Через зміну політичної ситуації замучений був емігрувати за кордон у Париж. Простувавшись все далі на Захід, у 1922 р. він поселився як приватний лікар у Віллах, де невдовзі на «кароба» остаточно згасує його сили. Поховали Івана Липу на вінницькому кладовищі біля спільної Стрілецької могили. Свої переконання, віру, самовіддану любов до України ця мучопа людина передала синові Юрію, який, незважаючи на важкі випробування долі, зберіг вірність ідеям батька до останнього подиху.

Окрім політики, Івана Липу не менше приваблювала і література. Він був старобітним ювівецького журналу «Шершень», щоденної газети «Рада», упорядковував і видав альманах «Богаття» (Одеса, 1903). Ще в Братстві тарасців Іван Липа позначився з популярними письменниками Борисом Грінченком, Михайлом Ільчишинським, Миколою Вороним, Володимиром Самійленком. Це спонукало його також взятися за перо. Оповідання Липи не мали широкого резонансу, більш відомі його вірші, що публікувалися під псевдонімом Петро Шелест. Вибір такого псевдоніму наводить на думку, що автор вельми скромно оцінював свій поетичний дар. Однак ряд вірш, що побачили світ у збірниках початку століття «Розага», «Досвітні огні», «Українська муза» та інших свідчать про неординарне мислення поета, своєрідний образний світ.

Світлана КОЧЕРГА, завідувачка музею Липи в Ялті.

Ю Р І Й Л И П А

1944 року, коли перед червоною навалюю з західних окупованих українських віллі політичні й культурні діячі, письменник Юрій Липа залишився. Як лікар він не покинув рідних повстанців, які піднялися «з мотиком на сонці» й гинули в кльчм «Слава Україні!» на аустах. Про нього оповідали, що він залишив сім'ю, узяв у напеленні ліки й лікарські інструменти та подався в ліси до УПА. Тільки 1991 року, коли в сіневному числі «Березові» було надруковано спогади Марти Липи-Гуменської «Про його батька й дда», з'ясувалося, що це складена народом легенда.

Не загнув син письменника-тарасця з Керчі Івана Липи в нерівній бою. Його вляри чекісти опівдні на Слеса 19 серпня 1944 року з саду в Іванівках від дружини й двох маленьких дочок. Енкаведистський офіцер дав слово, що «арач через 2—3 часа вернетсь». Запорудували його нелюди методом «кастрації» й запертали в білий структурці. Було тоді Юрієві Липі 44 роки. Його батько, Іван Липа

(1865—1923), обвинувачений у намаганнях «отторгнуті Малоросію от Великої Росії» просидів 13 місяців у Харківській тюрмі (1891 р.). У часи Директорії він був міністром віросповідань, юстиції та охорони здоров'я, скликав перші українські автокефальні церковні собор і помер у 57 років на тодшній еміграції в Віллах під Львовом у 1923 р.

Юрій народився 1900 року в Одесі. Після закінчення місцевої гімназії в 17 років став козаком збройного куреня морської піхоти УНР і заступником командувача одеської «Січ». Благословенні поемами Володимиром Самійленком та Іваном Франком юний письменник у «Нотатинку» описав і тих, що будували, й тих, що валли самостійну Україну. П'ятишви слідами батька, Юрій у 1929 р. закінчив медичний факультет Познанського університету й виконував обов'язки асистента медичної кафедри Варшавського університету, але за оборону галичан його позбавили стипендії Лондонського

університету. В 1937 р. одружився з молодою художницею Галиною Захаревичею. Влітку 1943 р. обое повернувся на жінку двідвіщину в м. Яворів під Львовом, де, будучи прекрасним терапевтом, сам небогатий, давав людям гроші на ліки. За коротке життя Юрій Липа залишив нам три збірники поезій («Світлість», «Суворість», «Вірною»), роман із XVII століття в дусі Валенти Скотта й Пйетелемона Куліша «Козачина в Москві» про події в часи Хмельниччини. Він автор історичної повісті «Гетьман Іван Мазепа» та спогадів про батька «Світлий невгасимий». Найбільшу славу принесла йому всеукраїнська трилогія: «Призначення України» (1938), «Чорноморська доктрина» (1940) і «Розподіл Росії» (1941). Визначний український бібліограф Лев Биковський у брошури «Апостол новітнього українства» назвав ці три книжки українським евангелієм, яке е впохалішим з'явився в історії всеукраїнської політичної думки.

Петро ЛАВРІВ.

Наталія ВИШІВАНКО навчається у Сімферопольському держуніверситеті і працює вчителькою української класу середньої школи № 33.

Фото Миколи ЛІСОВОГО.

УКРАЇНКА В АМЕРИЦІ

Починаючи з 1982 року, в Ілліноїському університеті (США) відбуваються щорічні конференції, які організовує «Українська науково-дослідна програма». Кожна з них присвячена важливим проблемам політичного й культурного життя України. Це, зокрема, «Українська література в ХХ столітті» (1982), «Україна під час другої світової війни» (1985), «Гласність, перебудова в Україні» (1989), «Україна і діаспора» (1990), «Україна і Захід» (1991), «Україна і сусіди» (1992), «Освіта і наука в незалежній Україні» (1993). Нещодавно відбулася чергова конференція, на якій обговорено дві теми — «Україна в перекладному часі 1990—1994 років» та «Цензура в Україні та українських видань».

У засіданнях взяли участь близько 60 науковців США, України, Канади, Голландії, Росії та Словаччини.

«ГОСПОДИ, ПОМИЛУЙ НАС!»

Слова і музика Т. Петриненка.

Музична партитура з українськими текстами пісні «Господи, помилуй нас!». Текст: НА-ВІТЬ МАЄС-ТАМ НІМУ РЕ-ЖІ ПРО-МІНЬ ВІ-РИ В НАС ШЕ НЕ ПО-ГАС, БО-ЖЕ! УК-РА-І-НУ ЗБЕ-РЕ-ЖИ, ГОС-ПО-ДИ, ПО-МИ-ЛУЙ НАС! НАМ СВОЮ ВСЕ МІЛІСТЬ ПОКА-ЖИ ПРАВДОЮ ПОВСОДИ И ПОВСЯК ЧАС. БО-ЖЕ, УК-РА-І-НУ ЗБЕ-РЕ-ЖИ, ГОС-ПО-ДИ, ПО-МИ-ЛУЙ НАС! ПО-МИ-ЛУЙ ГОС-ПО-ДИ, ПО-МИ-ЛУЙ ГОС-ПО-ДИ! ГОС-ПО-ДИ, ПО-МИ-ЛУЙ НАС. ПО-МИ-ЛУЙ, ГОС-ПО-ДИ, ПО-МИ-ЛУЙ, ГОС-ПО-ДИ! ГОС-ПО-ДИ, ПО-МИ-ЛУЙ НАС! А - МІНЬ.

Навіть на останнім рубежі
Промінь віри в нас ще
не погас.
Боже! Україну збережи,
Господи, помилуй нас!

Із колін піднятих помози.
І благослови у добрий час.
Боже, Україну збережи,
Господи, помилуй нас!

Наші душі ндіються в іржі.
Але промінь віри не погас!
Боже, Україну збережи,
Господи, помилуй нас!

Грішні діти — діти не чужі,
Отче наш, почуй їх щирій глас.
Боже, Україну збережи,
Господи, помилуй нас!

Не роз'ято й знищено
не раз.
Боже, Україну збережи,
Господи, помилуй нас!

Одна на світі Україна, як мати в кожного одна.

Олександр КИРІЄНКО Орест КОРСОВЕЦЬКИЙ Микола БАКАЙ

ВІТЧИЗНІ
Твоя краса — весни привітні квіти, юначий сон; в аплиновім гаю ти у фаті, що падала на віти, прийшла до мене, схожа на зорю.
О, Україно!
Ти жвава надія, у тебе жаль і біль на всі світи, твої сини жорстокі час розваля і навіть прах не кожного знати.
За розум, волю, відданість без краю свякій землі Дніпрових берегів — тебе шаную, з радстю вітаю, а щит і меч твої — то на ворогів.
Твій щит, щоб труд надійно захищати, коли розбудили гнів підступна рать, сплишу до тебе мудрість перепінати, мистецтво мудре: жить, перемагати!
м. Донецьк.

НАША МАТИ
Гробову плиту підважили — Україна не вижила, Нам у спадок заповидали Мати рідна сторона, Там забута, там зневажена наша Мати нещадно, в себе дома не вона! Непокорена, невморена, е на світ наша Мати — Годувальниця, добітивица, Україна насправжню! Сподавана недоволену стали діти влізавати — Мов туманом обирадені, крива, навіть приймають, Угамуйтеся, неприхильники, змовок, гано безрозсудна, Стали думати морочені — е душа, то совість е. Душі голять калечен: роботяца, хліба, свідра Сторона з собою сурнася — Україна постає. Поквітшає, розвидниться — буде згода, буде злада, Тримач та заборонички, не прів жють пливачі літ. Тажко-важко вибавляється безборона безпорада — Гробова плита перекинула, Україна — покін свій!
мст Чорноморське.

Микола АРТЕМЕНКО
ЧОРНЕ МОРЕ ГУЛЯЄ
Хвиль дитини встають, розлітаються бризки солоні, Чорне море гуляє і тепер ти його не чпаи, І здається, плывуть ворони необіжжені коні, Білі гриваї метлюють, закрявочні всіє небокрап.
Михайло ІГНАТЕНКО
РІДНА МОВА
Рідна мово, пісне солов'їна! Ти одна, як діво-дивина, Як єдина в світ України І як мати в кожного одна.

Володимир ЛОТИЧ
Не цурайтесь, люди, Мов та батьки з дідами, Українське рідне слово Нехай буде з вами.

Вадим КРИЩЕНКО
Бо без нього нам не жити, Не бути у світі, Бо без нього ми, мов квіти, У чужому житті.

м. Керч.

Василь СИМОНЕНКО
Моя мова
Все в тобі з'єдналося, злилося — Як і помістився в одині! Шепіт зачарований колоса, Поклик із катани на двобій, Ти даєш поету дукі крила, Щод підносить правду в вишню, Вченому ти пагідно відкрила Мудрості людської глибину. І тобою рости і не в'януть зроду, Квітнуть в помах і віршах, Бо в тобі — великого народу Ніжня і замрника душа.

Вік Севастополя неабияки з історією людей, передуючи росіям, починаючи з заснування Криму Росією і заснування міста в 1783 році. Великий російський поет О. С. Пушкін значив: «Десь Луї котрої вітчини знають лише з часу кн. Потьомкіна». Саме немало таких людей живе в Севастополі, котрі приважили сюди зовсім недавно. Мимоволі задується назва статті сумнозвонного Леніна — «Вид якої спадщини на відомляємості?». Бо як жив Севастополь справді починаючи з заснування давньогрецького міста Херсонеса Таврійського в 422 році до н. е. В цьому ж місті був цілий слов'янський квартал, де мешкали наші предки — давні українці, що розмовляли своєю «давньоукраїнською» мовою і мали свою писемність. Про це маємо свідчення, зокрема, відомі болгарських просвітителів Кирила і Мефодія, котрі влизли 860—861 р. мешкали в стародавньому Корсуні, зустрічалися тут з вихідцями з центральних українських земель і знайомилися з їхніми книгами.

КОЛИ ПОЯВИЛИСЯ УКРАЇНЦІ В СЕВАСТОПОЛІ

Наш час Володимир потрапили до Херсонеса багатовікове, ніж в 988 році, бо директор музею значив перед ним ворота і категорично відмовився впустити його. Відомий пам'ятник дев'яти час стаяв перед воротами на зупинці автобуса, а потім його зовсім звідти кудись забрали. Місцеві газета, що недоречно називається «Слава Севастополя» (недоречно, бо: «прочитайте тую славу» — там сама ганьба), організувала гуцу кампанію — не проти Хмарі, не проти Кравчука, а проти князя Володимир! Він і завоіювач, (взяв-таки Херсонес!), і вбивця (навіні ж бувають поранені і навіть забиті) і чою тільки йому не інкримували в цій газеті деякі громадяни «города-героя», забувши, що як-що Володимир і мав грихи, то вони всі були відлучені йому російською церквою — адже вона ж оголосила його святим! В книжці Г. Сергієнка «Шевченко і Київ», виданій в 1987 р., читаємо: «Усі реакційні сили згуртувалися і виступили проти закладення пам'ятника Т. Г. Шевченкові у Києві. Запеклий реакционер київський генерал-губернатор Ф. Ф. Трепов 9 лютого 1914 року повідомив Міністерство внутрішніх справ про заборону ним закладати пам'ятника Т. Г. Шевченкові у Києві з політичних причин: проти цього виступила «благосильна частина населення». В Севастополі розгорнулася дискусія — куди діти Володимир! Крім цієї території, звідки він вивіз християнство, тобто сучасного музею-заповідника, була ще одна гарна проло-

зіця — поставити його на головному міському пагорбі замість Леніна, що досі там стоєть, показуючи вигинутую рукою туди, куди ми прийшли (а куди ми прийшли — ми всі бачимо...). І тоді було б, як у Києві, де Володимир височить над містом з хрестом. Але на це, звичайно, «благосильна частина населення» не пристала. Нікто прямо не сказав, але ясно: у князя Володимира обачностей представника ненависного «незалежного» Республіки

віською великого князя литовського Альбрехта (Ольгерда) в 1363 році, громлечі ордінаці, взяло місто Херсонес, Вибачте, панове з блоку «Росія», але в Севастополі знову з'явилися «халиха». А вашіх все ще не виділо... 116 років на Україні існувала Гетьманська держава... Одним з найвидатніших українців не пристає. Нікто прямо не сказав, але ясно: у князя Володимира обачностей представника ненависного «незалежного» Республіки

дора Білого. Харчі для Чорноморського флоту були чині — українські. Будівельні матеріали взяло місто Херсонес, Севастополя — також українські. Перші кораблі будували в Херсоні та Миколаєві українці. А на чині коштів будували ці кораблі і споруди віськового порту Севастополь. Знову ж таки на кошті України. Софін-Фредеріка-Августа Ангальт-Цербстський принца Фіке, чи, вибачте, російська імператриця Катерина II 18 лютого 1780 року наклапа такий званий Малоросійський колеті надати в розпорядження генерал-поручика І. А. Ганнібал 203 тисячі 640 рублів. От на ці гроші і розгорнулось будівництво флоту та його головної бази на татарській і українській землі. Як сказав Шевченко, «бастіони Катерини сараної силі».

А потім була Кримська війна. І коли нащадок запорожцький козацький Павло Махалка керував обороною Севастополя, на другому кінці велічезної Російської імперії українці Василь Завако керував обороною Камчаткі. Тоді в Росії була територіяльна засада комплектування флоту, тому на Чорноморському флоті, що захищав Севастополь, служили переважно українці, або «халиха», якщо вам так більше подобається. Звичайно, віськові частини були в Севастополі з усієї імперії. Зупились біля однієї із споруд музею Чорноморського флоту («Не проходить німа!») і прочитайте там на фасаді Севастополь, поракунте. Осць що входить: 12 поміч українських (то чн були тут «халиха»), 6 білоруських, 2 польських, 2 литовських, разом — 25, і 30 російських, в склад яких чн не половина були казанські татари, Башкири, якути тощо. А гармати перед міддесім і відр — де були вивезі в Луганську на Україні і в Ридні.

